

دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد
دانشکده پزشکی

**راهنمای نگارش طرح پیشنهادی (پروپوزال) پایان نامه
دانشکده پزشکی شهر کرد**

ویراست آذر ۱۳۹۸

دفتر معاونت پژوهشی دانشکده پزشکی

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار.....
۲	چند نکته.....
۳	قلم نگارش و تنظیم پاراگرافها.....
۴	۱- عنوان.....
۴	۱-۱ عنوان به فارسی:.....
۴	۲-۱ عنوان به لاتین:.....
۴	۳-۱ نوع پژوهش:.....
۵	۴-۱ زمینه پایان نامه:.....
۶	۵-۱ واژگان کلیدی:.....
۶	۱-۶ خلاصه مقدمه و ضرورت اجرا:.....
۶	۷-۱ خلاصه روش اجرا:.....
۷	۱- معرفی طرح.....
۷	۲-۱ مقدمه:.....
۷	۲-۲ تعریف واژه‌های کلیدی:.....
۸	۲-۳ ضرورت اجرای طرح :.....
۸	۲-۴ پیشینه تحقیق و بررسی منابع (بررسی متون):.....
۸	۳- اهداف و فرضیات:.....
۹	۳-۱ هدف کلی.....
۹	۳-۲ اهداف اختصاصی.....
۹	۳-۳ اهداف کاربردی.....
۱۰	۳-۴ فرضیات یا سؤالات تحقیق.....
۱۰	۴-اطلاعات مربوط به روش اجرای طرح:.....
۱۰	۴-۱ نوع مطالعه.....
۱۲	۴-۱ جمعیت مورد مطالعه.....
۱۳	۴-۲ معیارهای ورود و خروج.....
۱۳	۴-۴ حجم نمونه و روش نمونه‌گیری.....
۱۴	۴-۵ مکان و زمان انجام مطالعه.....
۱۵	۴-۶ جدول متغیرهای تحقیق:.....
۱۶	۴-۷ روش گردآوری داده‌ها و ابزار آن.....
۱۶	۴-۸ روایی و پایایی ابزار گردآوری داده‌ها.....
۱۶	۴-۹ روش کار (۵۰۰ تا ۷۵۰ کلمه).....
۱۷	۴-۱۰ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها.....

- ۱۱-۴- ملاحظات اخلاقی: ۱۷
- ۱۲-۴- محدودیت‌ها و مشکلات اجرایی پژوهش و روش کاهش و حل آن‌ها ۱۷
- ۶- جدول زمان‌بندی مراحل اجرا و پیشرفت کار: ۱۸
- ۷- اطلاعات مربوط به هزینه‌ها: ۱۸
- ۸- نتایج پژوهش: ۱۹
- ۹- فهرست منابع: ۱۹
- ۱۰- پیوست‌ها: ۱۹

پیشگفتار

پایان‌نامه نوع ویژه‌ای از پژوهش است که اغلب در بخش نهایی دوره‌های مختلف آموزش عالی پیش بینی شده است. هدف از اجرای این نوع پژوهش‌ها، استفاده از ظرفیت آموزشی دانشجویان برای درک بهتر حقایق پیرامون، ارائه راه‌های مناسب برای حل مشکلات یا ارتقاء وضعیت موجود، از راه تمرین واقعی اصول روش تحقیق زیر نظر اساتید راهنما و مشاور است. نگارش «طرح پیشنهادی» یا پروپوزال، اولین اقدام عملی در انجام هر پژوهش است که با فراهم نمودن فرصتی برای نقد علمی و عملی ایده‌ی مطرح شده، امکان رفع نواقص احتمالی و برخورداری از حمایت سیاسی لازم برای تأمین منابع مورد نیاز برای اجرای پژوهش را به وجود می‌آورد. به عبارت دیگر، طرح پیشنهادی انعکاسی از تفکر منطقی پژوهشگر در طرح سوال یا ایده‌ی پژوهش و روش وی برای رسیدن به پاسخ آن سوال یا اجرای آن ایده است.

بر این اساس، هر «طرح پیشنهادی» شامل سه بخش اصلی است. اول، بخشی که نشان می‌دهد چه موضوعی انتخاب شده است. دوم، بخشی که بیان می‌کند چرا آن موضوع انتخاب شده است. سوم، بخشی که توضیح می‌دهد پژوهشگر با چه روشی می‌خواهد به پاسخ سوال مطرح شده برسد و یا ایده پیشنهادی خود را اجرا نموده و نتایج آن را بررسی کند. گاهی از بخش‌های اول و دوم، با عنوان «بیان مسأله» نیز یاد شود.

بدیهی است که چگونگی نگارش هر یک از این بخش‌ها، در عمل، شاهدهی از تسلط پژوهشگر بر موضوع پژوهش بوده و در قضاوت هیأت‌های داوری یا تصویب‌کننده‌ی طرح‌های تحقیقاتی اثر به‌سزایی دارد. به طوری که گاهی با وجود انتخاب یک موضوع بسیار خوب و یا یک ایده‌ی مبتکرانه، به دلیل برداشت ناقص یا حتی نادرست هیأت‌های داوری یا تصویب‌کننده موجب عدم پذیرش و یا دست کم طولانی شدن فرایند بررسی و تصویب آن «طرح پیشنهادی» می‌شود.

هدف اصلی این راهنما، ارائه چارچوب مشخصی برای نگارش «طرح‌های پیشنهادی» پایان‌نامه‌ای دانشجویان و تسهیل فرایند بررسی و تصویب آنها در دانشکده پزشکی شهرکرد است.

چند نکته

- در این راهنما به جای اصطلاح «پروپوزال» از واژه ترکیبی «**طرح پیشنهادی**» استفاده شده است تا کاربرد واژه‌های معادل فارسی رواج بیشتری پیدا کند.
- مطالب این راهنما با همان ترتیب و شماره بندی که در **کاربرگ الف-۲** معاونت پژوهشی دانشکده پزشکی آمده، تنظیم شده است و با الگوی موجود در **سامانه‌ی پژوهشیار** نیز مطابقت دارد. کاربرگ الف-۲ یک فایل Word تکمیل نشده از «طرح پیشنهادی» است که تمامی قسمت‌های آن بایستی توسط دانشجو و زیر نظر اساتید راهنما و مشاور کامل شود. آخرین ویرایش این فایل در صفحه‌ی اینترنتی معاونت پژوهشی دانشکده پزشکی به آدرس <https://skums.ac.ir/Index.aspx?tempname=res&lang=1&sub=81> قابل دسترسی است.
- در راهنمای حاضر، علاوه بر ارائه مثال‌های مناسب، هر جا که امکان داشته است، برخی از مفاهیم کلی نیز به اختصار توضیح داده شده‌اند. برای آسان تر شدن استفاده، این **توضیحات تکمیلی** با چهارگوش‌هایی از متن اصلی جدا شده‌اند.
- برای تسهیل و تسریع بررسی‌های کارشناسی هیأت‌های داوری و تصویب کننده طرح‌های تحقیقاتی، در بعضی قسمت‌ها محدودیت‌هایی برای **حجم مطالب** قابل ارائه پیش بینی شده است که بایستی رعایت شود.
- هیچ یک از بخش‌های «طرح پیشنهادی» **اضافه** یا **تکراری** نیست. بنابراین، به طور جدی از رها کردن و یا تکرار مطالب در بخش‌های مختلف، اجتناب شود.

قلم نگارش و تنظیم پاراگرافها

- به طور خلاصه، در تمامی قسمت‌های «طرح پیشنهادی» پایان نامه، قلم نگارش و تنظیم پاراگرافها به صورت زیر است:

الف) قلم نگارش:

- B Titr14 Regular فقط برای عنوان فارسی، نام و نام خانوادگی دانشجو و اساتید راهنما روی **جلد** «طرح پیشنهادی»
- B Nazanin12 Bold فقط برای عنوان فارسی **در چکیده** «طرح پیشنهادی»
- B Nazanin12 Regular برای متن فارسی در سایر قسمت‌ها
- Times New Roman11 Bold فقط برای عنوان انگلیسی **در چکیده** «طرح پیشنهادی»
- Times New Roman11 Regular برای واژه‌ها یا متن انگلیسی در سایر قسمت‌ها و فهرست منابع

ب) پاراگراف بندی فارسی:

- **جهت نگارش:** Direction: Right-to-left, Alignment: Justified
- **ابتدای پاراگراف:** Special: First line, By: 0.7 Cm
- **سایر تورفتگی‌ها:** After text: 0 Cm, Before text: 0 Cm
- **فاصله‌ی سطرها:** After: 0 pts, Before: 0 pts, Line spacing: Single

ج) پاراگراف بندی انگلیسی:

از این پاراگراف بندی تنها برای نگارش عنوان انگلیسی «طرح پیشنهادی» و همچنین، فهرست منابع استفاده می‌شود.

- **جهت نگارش:** Direction: Right-to-left, Alignment: Justified
- **ابتدای پاراگراف:** Special: First line, By: 0.7 Cm
- **سایر تورفتگی‌ها:** After text: 0 Cm, Before text: 0 Cm
- **فاصله‌ی سطرها:** After: 0 pts, Before: 0 pts, Line spacing: Single

* از آنجا که عبارت‌های فارسی از راست به چپ و عبارت‌های انگلیسی از چپ به راست نوشته می‌شوند، هنگام نگارش عبارت‌های داخل پرانتز انگلیسی، بایستی تمامی اجزاء آن پرانتز به انگلیسی نوشته شود. این کار انتخاب بخش یا بخش‌های مختلف داخل پرانتز را آسان و **از تغییر پی در پی جهت نگارش**، به ویژه در زمان انجام اصلاحات ضروری، جلوگیری می‌کند. مثال:

در اینجا، پرانتز و ویرگول‌ها، با قلم فارسی و فقط واژه‌های داخل پرانتز به انگلیسی نوشته شده است. در این حالت، جهت حرکت مکان نما (Cursur) روی متن، به طور دائم تغییر نموده و امکان انجام اصلاحات متوالی و سریع را دشوار می‌کند.	(Mycoplasma, Rickettsia, Coccus, Bacillus, Spirillum)
در اینجا، تمامی متن شامل پرانتز، کاما و واژه‌های داخل پرانتز به انگلیسی نوشته شده است. بنابراین، مکان نما همیشه از چپ به راست روی متن حرکت می‌کند.	(Coccus, Bacillus, Spirillum, Rickettsia, Mycoplasma)

* نیم فاصله به وسیله عملگرهای Ctrl+Shift+2 در کل متن رعایت گردد.

چکیده طرح پیشنهادی

۱- عنوان

- عنوان «طرح پیشنهادی» باید کوتاه، واضح و در بر گیرنده هدف اصلی از اجرای آن پژوهش باشد.
- به جز در مواردی که مخفف نویسی بعضی از عبارات یا واژگان در همان حیطه‌ی علمی کاملاً شناخته شده بوده و تشابه دیگری وجود نداشته باشد، باید از به کار بردن کلمه‌های اختصاری انگلیسی خودداری نمود. به طور مثال، می‌توان به جای عبارت Acquired Immunodeficiency Syndrome از مخفف آن یعنی AIDS استفاده نمود. اما در مورد ARF باید آن را به صورت کامل یعنی Acute Renal Failure نوشت. زیرا دست کم با عبارت دیگری مانند Acute Rheumatic Fever نیز مشابهت دارد.
- در عنوان «طرح پیشنهادی» همیشه اسامی علمی موجودات زنده به طور کامل نوشته می‌شوند. به طور مثال، *Escherichia coli* به جای *E. coli*
- در پژوهش‌های اپیدمیولوژیک، نوشتن زمان و مکان انجام تحقیق ضروری است. زیرا آن پژوهش، می‌تواند در همان مکان اما زمانی دیگر، و یا همان زمان در مکانی دیگر نیز انجام شود.
- عنوان انگلیسی باید کاملاً مطابق با عنوان فارسی باشد. اما سال انجام پژوهش همیشه به معادل میلادی آن نوشته می‌شود.
- در عنوان انگلیسی، تنها حرف اول کلمه‌ی اول و در سایر کلمه‌ها تنها حرف اول اسامی خاص مانند نام مکان‌ها به صورت بزرگ (Capital) نوشته می‌شوند.

۱-۱ عنوان به فارسی:

- مثال:
مقایسه سطح سرمی ویتامین D در زنان باردار سالم و مبتلا به دیابت بارداری مراجعه کننده به کلینیک زنان و زایمان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در سال ۱۳۹۸

۱-۲ عنوان به لاتین:

- عنوان به لاتین می‌بایست کاملاً مطابق با عنوان فارسی باشد.
- مثال:
Comparison of Serum Vitamin D level in healthy pregnant women with gestational Diabetes referred to Gynecology Clinic of Shahrekord University of Medical Sciences in 2019

۱-۳ نوع پژوهش:

- یکی از چهار گزینه پیشنهادی متناسب با موضوع پایان نامه خود را انتخاب نموده و علامت بزنید.

پژوهش‌ها را می‌توان بر حسب هدف و کاربرد نتایج آنها به چهار نوع (Type) تقسیم نمود:

۱) پژوهش‌های بنیادی (Fundamental Researches):

- هدف این نوع از پژوهش‌ها افزودن دانش بشر در علوم مختلف است و به دلیل آن که راهگشای سایر مطالعه‌ها و بررسی‌ها هستند، مورد توجه قرار دارند. این پژوهش‌ها که اغلب پر هزینه و زمان‌بر نیز هستند، بیشتر در مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی و شرایط کنترل شده‌ی آزمایشگاهی انجام می‌شوند.
- مثال: بررسی اثر رتینوئیک اسید بر بیان مارکرهای اختصاصی سلول مویی در سلول‌های بنیادی مزانشیمی مشتق شده از بافت چربی

۲) پژوهش‌های کاربردی (Applied Researches):

- هدف از انجام این پژوهش‌ها حل مشکل‌های پیش رو، ارائه‌ی راهکارهای مناسب برای برآوردن نیازها و یا بهبود وضعیت موجود است.
- بنابراین، یافته‌های این پژوهش‌ها اغلب در مدیریت و ارائه‌ی خدمات بالینی، رفع نیازمندی‌های جامعه، بهبود سبک زندگی و ارتقای کیفیت آن مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- به طور معمول، انجام این پژوهش‌ها در مقایسه با پژوهش‌های بنیادی به هزینه و زمان کمتری نیاز دارد.
- مثال: بررسی عوامل خطر بروز بیماری‌های قلبی عروقی در مردان و زنان بالای ۲۰ سال در ایران

۳) پژوهش‌های بنیادی-کاربردی (Fundamental-Applied Researches):

- گاهی پژوهش، هم جنبه کاربردی دارد و هم جنبه بنیادی. به طوری که هر دو وجه در ارتباط متقابل با یکدیگر بوده و امکان مرزبندی و تعیین بنیادی یا کاربردی بودن آن وجود ندارد.
- مثال: بررسی اثرات ضدافسردگی عصاره هیدرو الکلی کرفس کوهی در موش‌های سوری نر

۴) پژوهش‌های توسعه‌ای (Developmental Researches):

- پژوهش‌هایی هستند که به منظور تولید محصول یا ارائه‌ی خدمت جدید و یا بهبود وضعیت موجود از راه اختراع، ابداع و یا ابتکار فناوری‌های تازه و یا ارتقاء فرایندهای موجود انجام می‌شود.
- مثال: بررسی امکان ادغام برنامه مراقبت بیماری‌های عضلانی استخوانی در نظام ارائه خدمات بهداشتی اولیه در استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۹۹

۱-۴ زمینه پایان‌نامه:

- یکی از سه گزینه پیشنهادی متناسب با موضوع پایان‌نامه خود را انتخاب نموده و علامت بزنید.

پژوهش‌های حوزه سلامت را می‌توان از نظر زمینه‌ی مورد پژوهش به سه دسته تقسیم نمود:

۱) تحقیقات بالینی (Clinical Researches):

تحقیقاتی که در خصوص ابعاد مختلف سلامت (جسمی، روانی، عاطفی، اجتماعی، معنوی) روی نمونه‌های انسانی انجام شده حیطه‌هایی مانند پیشگیری، تشخیص، درمان، یا کاهش ناتوانی حاصل از ابتلا به بیماری‌ها را در بر می‌گیرد.

۲) تحقیقات علوم پایه (Basic Researches): تحقیقاتی که به منظور توسعه‌ی دانش در شاخه‌های مختلف علوم پایه پزشکی مانند ژنتیک، بیوشیمی، آناتومی و سایر علوم مرتبط با آنها طراحی شده و به طور مستقیم با انسان سروکاری ندارند.

۳) تحقیقات نظام سلامت (Health System Researches): تحقیقاتی که با هدف افزایش کارایی نظام ارائه‌ی خدمات بهداشتی درمانی جامعه از راه بررسی وضعیت موجود، شناسایی مشکلات، یافتن بهترین راه حل‌ها، و ارزشیابی نتایج حاصل از اجرای اقدام‌های جبرانی یا توسعه‌ای طراحی و اجرا می‌شوند.

۱-۵ واژگان کلیدی:

- هدف آن است که پژوهشگرها بتوانند از راه جستجوی واژگان کلیدی، به «طرح‌های پیشنهادی» مشابه دست یافته و ضمن ایجاد زمینه‌ای برای خلق ایده‌های جدید، از دوباره کاری نیز اجتناب گردد.

- ۳ تا ۵ کلمه به فارسی برآمده از متن «طرح پیشنهادی»، مرتبط با موضوع اصلی که خواننده با مطالعه آن‌ها، به محتوای اصلی پژوهش پی می‌برد.

- انتخاب واژگان کلیدی مناسب؛ جستجوی طرح‌های تحقیقاتی مشابه را آسان می‌کند.

- بهتر است واژگان کلیدی را براساس MeSH انتخاب نمایید. MeSH نام یکی از پایگاه‌های اطلاعاتی HBIS است که به کاربران سامانه به منظور مکان یابی اصطلاحات مناسب در هنگام جستجو کمک می‌کند.

۱-۶ خلاصه مقدمه و ضرورت اجرا:

- این بخش خلاصه‌ای از دو بخش مقدمه و ضرورت اجرا است.

- از کپی کردن مطالب موجود در ضرورت اجرا یا مقدمه در این بخش خودداری نمایید.

- در این قسمت نیازی به ارائه منابع نیست.

- حداکثر حجم متن در این قسمت ۲۵۰ کلمه است

۱-۷ خلاصه روش اجرا:

- در این بخش باید خلاصه‌ای از روش اجرای طرح بیان شود به گونه‌ای که خواننده طرح پیشنهادی (اعم از داوران، افراد در کمیته اخلاق و کمیته مالی) خیلی سریع و واضح به چگونگی انجام کار طرح پی ببرند.

- حتی‌الامکان از کپی کردن مطالب موجود در روش اجرای طرح در این قسمت خودداری نمایید.

- حداکثر حجم متن در این قسمت ۲۵۰ کلمه است